

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2012-2-50 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 12-33/921-280
Karar Tarihi : 14.06.2012

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Prof. Dr. Metin TOPRAK, Doç. Dr. Mustafa ATEŞ,
İsmail Hakkı KARAKELLE, Reşit GÜRPINAR

B. RAPORTÖRLER : Ekrem SOLMAZ, Nur Seda KÖKTÜRK, Esmâ TEMEL

C. BAŞVURUDA

BULUNAN : - Gizlilik talebi bulunmaktadır.

D. HAKKINDA İNCELEME

YAPILANLAR : - Turkcell İletişim Hizmetleri A.Ş.
Turkcell Plaza, Meşrutiyet Cad. No:71 Tepebaşı/İstanbul
- Vodafone Telekomünikasyon A.Ş.
Vodafone Plaza, Büyükdere Cad. No:251 34398 Maslak/İstanbul
- Avea İletişim Hizmetleri A.Ş.
Abdi İpekçi Cad. No:75 34367 Maçka/İstanbul

(1) **E. DOSYA KONUSU:** Turkcell İletişim Hizmetleri A.Ş., Vodafone Telekomünikasyon A.Ş. ve Avea İletişim Hizmetleri A.Ş. tarafından münhasır bayilerinde, belirli markalar haricinde cep telefonu aksesuarı satışına izin verilmediği iddiası.

(2) **F. İDDİALARIN ÖZETİ:** Başvurularda özetle;

- Turkcell İletişim Hizmetleri A.Ş. (Turkcell), Vodafone Telekomünikasyon A.Ş. (Vodafone) ve Avea İletişim Hizmetleri A.Ş.'nin (Avea) toplam pazar paylarının Türkiye'de mobil telefon işletmeciliği pazarının %100'ünü oluşturduğu,
- Turkcell'in, Tesan İletişim A.Ş. (Tesan) tarafından satılan T-tec ve Seven Bilişim Teknolojileri ve Dış Tic. Ltd. Şti. (Seven Bilişim) tarafından satılan Ecseven markaları dışında; Vodafone'un Eta ve distribütörü Brightstar tarafından satılan Go markaları dışında; Avea'nın distribütörü Telpa Telekomünikasyon Tic. A.Ş. (Telpa) tarafından satılan Belkin ve diğer distribütörü Mobitel İletişim Hizmetleri A.Ş. (Mobitel) tarafından satılan Mobaks markaları dışında, bayilerinde cep telefonu aksesuarı ve deri kılıfı satışı yaptırmadığı, bu konuda sözlü uyarılarda buldukları

ifade edilerek gereğinin yapılması talep edilmektedir. Başvuru sahibi ile yapılan görüşmede, söz konusu uygulamanın GSM operatörlerinin münhasır çalıştığı bayilere yönelik olduğu, münhasır çalışılmayan, çok markalı satış yapan noktalarda bahse konu uygulamanın mevcut olmadığı ifade edilmiştir.

(3) **G. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 21.02.2012 tarih ve 1503 sayı ile intikal eden başvuru üzerine hazırlanan 22.03.2012 tarih ve 2012-2-50/İİ sayılı İlk İnceleme Raporu 29.03.2012 tarihli Kurul toplantısında görüşülerek, 12-14/429-M sayı ile önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir. İlgili karar uyarınca yapılan inceleme üzerine hazırlanan 05.06.2012 tarih ve 2012-2-50/ÖA sayılı Önaraştırma Raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.

- (4) **H. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda; dosya konusu iddialara ilişkin olarak Turkcell İletişim Hizmetleri A.Ş., Vodafone Telekomünikasyon A.Ş. ve Avea İletişim Hizmetleri A.Ş.hakkında soruşturma açılmasına gerek olmadığı görüşüne yer verilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. Öneri Kapsamında Elde Edilen Bilgiler

- (5) Öneri kapsamında Turkcell, Vodafone ve Avea merkezlerinde yapılan incelemede elde edilen belgelerin bir kısmına aşağıda yer verilmiştir. Ayrıca dosya konusu iddialara ilişkin olarak Turkcell, Vodafone ve Avea'dan sırasıyla 31.05.2012 tarih ve 2658 sayılı, 31.05.2012 tarih ve 2660 sayılı, 31.05.2012 tarih ve 2659 sayılı yazılar ile bilgi talep edilmiştir.

I.1.1. Turkcell'den Elde Edilen Bilgiler

- (6) Turkcell tarafından gönderilen ve Kurum kayıtlarına 05.06.2012 tarih ve 4735 sayılı ile giren cevabi yazıda özetle;

- Turkcell'in münhasır bayilerinin cep telefonu ve benzeri cihaz aksesuarlarını temel olarak cihaz distribütörlerinden temin ettiği, ayrıca bayilerin piyasada sadece aksesuar distribütörlüğü yapan firmalar ile markalı/markasız/fason aksesuar ithalatı ve imalatı yapan firmalardan da aksesuar temin ettiği,
- Turkcell'in münhasır bayilerinin aksesuar distribütörü olan (**.....TİCARİ SIR.....**) gibi cihaz üreticilerinden aksesuar temin ettiği,
- Münhasır bayilerin mağazalarında satacakları aksesuarların temini konusunda Turkcell tarafından bayilere herhangi bir kısıtlama getirilmediği, bayilerin tercih ettikleri teşebbüslerden ürün alımı yapabildiği,
- Aksesuar teminine ilişkin sözleşmelerin bayiler ile bayilere aksesuar temin eden teşebbüsler arasında yapıldığı ve bayiler ile söz konusu teşebbüsler arasındaki ticari ilişkinin hiçbir aşamasında Turkcell'in rolünün bulunmadığı,
- Bununla birlikte, münhasır bayi kanalındaki ticaretin verimliliği ve mağazaların karlılığının tetkik edilebilmesi için bayilerin satışlarının Turkcell tarafından takip edildiği ve bayilerin ticari açıdan zarar görmemeleri ve tüketicilerin mağdur edilmemesi amacıyla Turkcell tarafından bayilere yönelik sözlü ve yazılı bilgilendirmeler yapıldığı,
- Turkcell tarafından münhasır bayilere mağazalarda satılacak aksesuarların özellikleri veya aksesuar markası bazında herhangi bir sınırlama getirilmediği,
- Turkcell'in toplam bayi sayısının (**.....**) olduğu, bu bayilerden (**.....**)'inin Turkcell ile münhasır çalıştığı

ifade edilmektedir.

I.1.2. Vodafone'dan Elde Edilen Bilgiler

- (7) Vodafone tarafından gönderilen ve Kurum kayıtlarına 05.06.2012 tarih ve 4736 sayılı ile giren cevabi yazıda özetle;

- Vodafone'un münhasır bayilerinin cep telefonu ve benzeri cihazlara yönelik aksesuarları serbest piyasada faaliyet gösteren çok sayıda tedarikçiden sağladığı,
- Aksesuar teminine ilişkin olarak Vodafone'un münhasır bayileri ile aksesuar tedarikçileri arasında yapılacak anlaşmalara ilişkin olarak Vodafone'un önceden bilgilendirilmesinin veya onayının alınmasının söz konusu olmadığı,

- Aksesuar satışı konusunda Vodafone tarafından münhasır bayilere, satılacak aksesuarların özellikleri veya aksesuar markası bazında herhangi bir sınırlama getirilmediği

ifade edilmiştir.

1.1.3. Avea'dan Elde Edilen Bilgiler

- (8) Yapılan incelemede sunulan Avea ile bayileri arasında imzalanan Avea Bayilik Sözleşmesi'nin 10.6. maddesinde; "(.....TİCARİ SIR.....)" ifadesi bulunmaktadır.
- (9) Avea tarafından bayilere gönderilen 15.02.2012 tarihli ve Aksesuar Mağaza Konumlandırılması başlıklı duyuruda;

"...“(.....TİCARİ SIR.....)

denilerek, kriterlere uygun aksesuar listesine yer verilmektedir. Söz konusu listede (.....) markalı orijinal aksesuarlar ile (.....) ve (.....) marka aksesuarlar yer almaktadır.

- (10) Yukarıda yer verilen Avea Bayilik Sözleşmesi'nin (.....) maddesi ve Aksesuar Mağaza Konumlandırılması başlıklı duyuruya ilişkin olarak Avea tarafından gönderilen yazıda özetle;

- Avea tarafından bayilerin aksesuar satışlarına ilişkin herhangi bir kısıtlama getirilmediği,
- (.....) marka haklarını ihlal ettiğinin (.....) tarafından Avea'ya bildirilmesi nedeniyle 27.12.2012 tarihli yazı ile Avea tarafından bayilerine, mağazalarda lisanslı ve marka işbirliği çerçevesinde anlaşma yapılan markaların ürünlerinin satılması gerektiğinin bildirildiği,
- Söz konusu uygulamanın müşteri memnuniyetinin sağlanmasını, üçüncü kişilerin fikri sınaî haklarının ihlal edilmesinin engellenmesini ve Avea'nın itibarı ile markasının korunmasını amaçladığı,
- 15.02.2012 tarihli ve Aksesuar Mağaza Konumlandırılması başlıklı duyuruda, Avea bayilerinin mağazalarında Avea'nın yetkili distribütörleri tarafından dağıtılmayan veya üretici firmalar tarafından onaylanmayan aksesuarların satılmasının Avea'nın marka imajına eko-sistem ile olan ilişkilerine zarar vereceğinin ifade edildiği,
- Belirtilen nedenlerle anılan duyurunun Avea bayilerine aksesuar satışlarına yönelik kısıtlama getirmeyi amaçlamadığı,
- Söz konusu duyurunun, Avea'nın işbirliği içinde olduğu teşebbüslerin marka haklarının korunmasını, aksesuar satışlarının hukuka uygun bir şekilde gerçekleştirilmesini ve orijinal olmayan şarj aleti ve bataryaların sebep olduğu risklerin önlenmesini amaçladığı, bu nedenle Avea'nın distribütörleri tarafından dağıtılmayan veya üretici firmalar tarafından onaylanmamış ürünlerin satışına ilişkin kısıtlamalar getirmesinin makul gerekçelere dayandığının düşünüldüğü,
- 15.02.2012 tarihli duyuruda yer alan uygulamaya ilişkin bayilerin yorumları sonrasında yayınlanan 27.04.2012 tarihli ve "Mağazalarınızda Bulundurmanız Gereken Aksesuar İle İlgili Bilgilendirme" başlıklı duyuru ile Avea bayilerinin (.....) tarafından yapılan aksesuarlar ile 15.02.2012 tarihli duyuruda yer verilen aksesuarlar ile birlikte üçüncü kişilerin fikri sınaî haklarının ihlal edilmemesi koşuluyla bayiler tarafından uygun görülen markaların da satılabileceğinin belirtildiği,
- Mevcut durumda, Avea bayilerinin 15.02.2012 tarihli duyuruda yer verilen markalar dışında da aksesuar satışı yaptıkları,

- Avea tarafından şimdiye kadar yetkili distribütörler tarafından dağıtılmayan veya üretici firma tarafından onaylanmamış ürünlerin satışı ile ilgili olarak bayilere herhangi bir yaptırım uygulanmadığı ve puan kırılmasının söz konusu olmadığı

ifade edilmiştir.

I.2. Değerlendirme

- (11) Dosya konusu iddialar temel olarak Turkcell, Vodafone ve Avea'nın, münhasır bayilerinde belirli markalar dışında cep telefonu ve benzeri cihazlara yönelik aksesuar satışına izin vermediğine ilişkindir. Başvuru dilekçesinde Turkcell'in, münhasır bayilerinde Tesan tarafından dağıtımı yapılan T-tec ve Seven Bilişim tarafından dağıtımı yapılan Ecseven markalı aksesuarlar, Vodafone'un Eta ve distribütörü Brightstar tarafından dağıtımı yapılan Go markalı aksesuarlar ve Avea'nın, Telpa tarafından dağıtımı yapılan Belkin markalı aksesuarlar ile Mobitel tarafından dağıtımı yapılan Mobaks markalı aksesuarlar dışında aksesuar satışına izin vermediği iddia edilmektedir.
- (12) 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin (f) fıkrasında rekabeti sınırlayıcı anlaşma, uyumlu eylem ve kararlara örnek olarak;
- “Anlaşmanın niteliği veya ticarî teamüllere aykırı olarak, bir mal veya hizmet ile birlikte diğer mal veya hizmetin satın alınmasının zorunlu kılınması veya aracı teşebbüs durumundaki alıcıların talep ettiği bir malın ya da hizmetin diğer bir mal veya hizmetin de alıcı tarafından teşhiri şartına bağlanması ya da arz edilen bir mal veya hizmetin tekrar arzına ilişkin şartların ileri sürülmesi”* ve
- (13) 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesinin (c) fıkrasında hakim durumun kötüye kullanılmasına örnek olarak;
- “Bir mal veya hizmetle birlikte, diğer mal veya hizmetin satın alınmasını veya aracı teşebbüsler durumundaki alıcıların talep ettiği bir malın veya hizmetin, diğer bir mal veya hizmetin de alıcı tarafından teşhiri şartına bağlanması ya da satın alınan bir malın belirli bir fiyatın altında satılmaması gibi tekrar satış halinde alım satım şartlarına ilişkin sınırlamalar getirilmesi”*
- gösterilmiştir.
- (14) Başvuru konusu iddialar ile ilgili olarak Turkcell, Vodafone ve Avea'dan gelen cevabi yazılarda; münhasır bayilerde satılacak aksesuar markaları ile aksesuarın temin edileceği şirketlere yönelik olarak bayilere herhangi bir kısıtlama getirilmediği ve bayilerin kendi tercihleri doğrultusunda aksesuar dağıtımı yapan şirketlerden aksesuar temin ettikleri ifade edilmiştir. Mevcut durumda Turkcell, Vodafone ve Avea'nın münhasır bayilerinde aksesuar üreticisi veya ithalatçısı çok sayıda şirketin ürünlerinin satıldığı belirtilmiştir. Ayrıca münhasır bayilerin dağıtıcı şirketlerle aksesuar teminine ilişkin yapacakları anlaşmalara yönelik olarak Turkcell, Vodafone ve Avea'dan izin almalarının veya Turkcell, Vodafone ve Avea'nın sürece müdahalesinin söz konusu olmadığı ifade edilmiştir.
- (15) Bununla birlikte, Avea tarafından bayilerine gönderilen 15.02.2012 tarihli duyuru ile Avea'nın münhasır bayilerinde yalnızca Avea'nın yetkili distribütörleri tarafından dağıtımı yapılan veya üretici firmalara ait veya üretici firmalarca onaylanmış olan marka ve modeldeki aksesuarların satışına izin verileceği belirtilmektedir. Avea tarafından söz konusu uygulama ile müşteri memnuniyetinin sağlanması, üçüncü kişilerin fikri sınaî haklarının ihlal edilmesinin engellenmesi ve Avea'nın itibarı ile markasının korunmasının amaçlandığı ifade edilmiştir.
- (16) Başvuruda iddia edilenin aksine, Avea tarafından yayınlanan 15.02.2012 tarihli duyuru ile Avea'nın münhasır bayilerinin aksesuar satışlarının yalnızca Telpa ve Mobitel tarafından dağıtılan aksesuarlar ile sınırlandırılmasının söz konusu olmadığı görülmektedir.

Duyurudan anlaşıldığı üzere bayilere, cihaz üreticisi firmalara ait veya üreticilerce onaylanmış aksesuarların satışı ile söz konusu aksesuarların temin kaynağı konusunda herhangi bir sınırlama getirilmemiştir. 15.02.2012 tarihli duyuru, bayilerde satılacak aksesuarların niteliğini düzenlemekle birlikte, aksesuarların temin kaynağı konusunda herhangi bir sınırlama getirmemektedir. Avea tarafından gönderilen cevabi yazıda da bayilerin, Telpa ve Mobiltel dışındaki kanallardan da aksesuar temin ettikleri belirtilmektedir. Ayrıca Avea tarafından 27.04.2012 tarihinde bayilere yapılan duyuru ile üçüncü kişilerin fikri sınai haklarının ihlal edilmemesi koşuluyla bayilerin uygun gördükleri markaları satabilecekleri bildirilmiştir. Bu hususlar dikkate alınarak, Avea tarafından 15.02.2012 tarihli duyuru ile aksesuar satışına ilişkin getirilen sınırlamanın, bir teşebbüsün münhasır bayilerinde satılacak aksesuarlar nedeniyle üçüncü kişilerin fikri sınai haklarının ihlal edilmesinin önlenmesi ve teşebbüsün marka imajı ile müşterilerinin korunması kapsamında değerlendirilebileceği kanaatine varılmıştır.

- (17) Dosya kapsamında Turkcell, Vodafone ve Avea'da yapılan yerinde incelemelerde söz konusu teşebbüslerin, münhasır bayilerinde yalnızca belirli marka cep telefonu ve benzeri cihaz aksesuarlarının satışının yapılmasına veya satılacak aksesuarların belirli dağıtıcılardan temin edilmesine yönelik sınırlamalar içeren bir uygulama içinde olduklarını gösteren herhangi bir bilgi veya belgeye ulaşılmamıştır.

J. SONUÇ

- (18) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre, dosya konusu iddialara yönelik olarak 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca şikayetin reddi ile soruşturma açılmamasına OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.